

DEL SILENCI, A L'ACCIÓ: JUSTÍCIA RESTAURATIVA RESPECTE DE LA VIOLÈNCIA GINECOOBSTÈTRICA (SANA- VGO)

Reconeixement, representació i

transformació Del 4 de febrer al 21 de maig de 2026

Es proposa reflexionar i implementar formes de justícia restaurativa respecte de la violència ginecoobstètrica (VGO), una forma de violència institucional, simbòlica i transgeneracional reconeguda per la Llei 17/2020 sobre el dret de les dones a erradicar la violència masclista. Les respostes institucionals actuals —negacionistes o reduïdes a mecanismes individualitzats— no reparen les seqüeles físiques, emocionals i simbòliques que afecten dones, professionals sanitaris i la societat en conjunt. El projecte impulsa processos sostenibles de reparació i formació de tipus individual, relacional i col·lectiu, amb una mirada integral que reconeix la dimensió estructural de la VGO, les arrels que té en relacions de poder desiguals i l'impacte simbòlic i socioeconòmic que causa. Es proposa un model de justícia que integra les cures com a principi ètic i col·lectiu i que supera el binomi culpa-càstig. La proposta s'articula en tres eixos complementaris: debats amb persones expertes; tallers amb metodologies vivencials adaptades a diferents grups, i conferències, com a espais de diàleg, cocreació i acció transformadora.

OBJECTIUS

- Fer visible i reconèixer la violència ginecoobstètrica (VGO) com a forma de violència institucional i estructural per promoure espais de reflexió i escolta col·lectiva.
- Dissenyar i implementar models de justícia restaurativa que afavoreixin la reparació individual, relacional i comunitària, que superin l'enfocament punitiu i que prioritzin les cures.
- Explorar noves maneres de representar i reconèixer la VGO, per mitjà de paraules, imatges i narratives simbòliques que permetin abordar experiències freqüentment silenciades.
- Impulsar processos de formació i sensibilització innovadors, mitjançant tallers, debats, conferències i materials pedagògics (incloent-hi realitat virtual), per propiciar un canvi cultural i social sostenible.

Projecte seleccionat en la Convocatòria de Projectes de Reflexió sobre reptes socials 2025 de la Fundació "la Caixa"

PROGRAMA D'ACTIVITATS

Conferència inaugural

“Violència ginecoobstètrica: intencionalitat i construcció col·lectiva”

Activitat oberta

Palau Macaya

4 de febrer de 2026, a les 18 h

Es proposa un acte per contextualitzar la VGO en el marc contemporani. Per aquest motiu, s'incorporarà una dimensió internacional i històrica per situar el concepte de VGO, comprendre'n l'evolució i evitar enfocaments localistes que n'invisibilitzin les múltiples dimensions. Una de les dificultats per reconèixer la VGO és que està normalitzada i naturalitzada. En abordar la VGO a Catalunya, van sorgir qüestions epistemiques i descoloniales, “això aquí no passa”, que al·ludien a altres contextos. Es va qüestionar la legitimitat de les dones per denunciar aquesta violència sense coneixements mèdics. Un altre debat rellevant ha estat el de la intencionalitat: quan professionals de la salut sexual i reproductiva han reconegut la VGO, ha estat dolorós assumir haver-ne exercit. La intencionalitat s'inscriu en un sistema biomèdic configurat com un model jeràrquic, biologicista, centrat en els aspectes patològics, que dona forma a pràctiques que poden resultar despersonalitzades. Abordar la intencionalitat en la VGO permet desplaçar la culpa individual —que acostuma a generar rebuig i dificulta entendre el problema— cap a una responsabilitat compartida, institucional, sociocultural. Aquest debat és fonamental per avançar en la proposta i construir marcs ètics col·lectius.

Taller

Canvi de paradigma: del llenguatge de l'odi, a una estètica restaurativa, creativa i participativa

L'activitat proposa un espai de creació col·lectiva en què es qüestionaran els imaginaris culturals que associen justícia amb càstig i venjança. Es partirà de l'anàlisi de narratives culturals —mites, art, literatura i cinema— per identificar com s'ha representat històricament la justícia punitiva i com es pot ressignificar. Es treballarà per coconstruir una perspectiva restaurativa, creativa i participativa, maneres alternatives d'entendre i representar la justícia. Es faran servir cartografies emocionals en què les persones puguin situar experiències, sensacions i símbols relacionats amb la justícia en mapes visuals col·lectius, i també microrelats compartits en què es construiran petites narratives al voltant del reconeixement, la reparació i les cures. A més, es treballarà amb objectes simbòlics aportats per les persones per activar memòries personals/col·lectives que permetin imaginar altres formes de justícia.

L'activitat busca promoure un canvi de paradigma en l'estètica del llenguatge associat a la justícia. L'objectiu és qüestionar i revertir el concepte de justícia punitiva, apostant per un model transformador en què la responsabilitat ocupi el centre d'una construcció ètica i col·lectiva de justícia.

Taller

Costos socioeconòmics de la VGO i beneficis d'un model alternatiu centrat en les cures

Atès que un dels objectius és proposar un model de justícia formativa que no tan sols repara, sinó que també transforma, és fonamental fer visibles els costos socials, emocionals i econòmics de la VGO. Aquesta activitat analitzarà els impactes que té per a dones,* professionals sanitaris i la societat en conjunt, tenint en compte seqüeles físiques, emotives, psicològiques i espirituals de la VGO, despeses en salut, baixes laborals i conflictes judicials. El projecte evidencia com aquestes violències, fruit d'estructures desiguals i de la desatenció de les cures, repercuteixen en diferents nivells socioculturals i econòmics. L'activitat s'adreçarà a persones de l'àmbit de les ciències socials, econòmiques i sanitàries, com també a estudiants i professionals a qui interressi comprendre les conseqüències col·lectives d'aquestes violències i participar en la construcció de models transformadors de corresponsabilitat i justícia restaurativa.

Taller

Qui respon? Intencionalitat i responsabilitat en les violències masclistes

El taller, adreçat a adolescents d'una escola de Vallcarca (contactes del VHIR), aborda casos reals o ficcionats de violències masclistes per explorar responsabilitat, intencionalitat, reparació i justícia amb un enfocament restauratiu. És essencial per als objectius del projecte, en qüestionar relacions de poder i fomentar una cultura de les cures, el respecte i el consentiment, base del model aplicable a la VGO. Es crearan espais segurs de diàleg i reflexió en què es puguin identificar necessitats, propostes i límits de cada grup. Es faran servir metodologies vivencials (dramatitzacions, vídeos, lectures) i dinàmiques com ara cercles restauratius, teatralització, tècnica del cas, dinàmica del semàfor i cartografia del conflicte. Aquestes metodologies afavoreixen l'expressió individual, faciliten el consens grupal i recullen diversitat de veus. També s'empraran eines visuals (cartells, targetes, plafons) per donar suport al debat i facilitar la participació activa.

Taller

Dibuixem un mapa dels conflictes

L'activitat consisteix en tallers adreçats a infants en etapa prelectora i fa servir el dibuix com a eina central per explorar i expressar emocions, situacions de conflicte i camins de reparació. S'ha triat treballar amb aquesta franja d'edat per la seva alta creativitat i capacitat expressiva i per l'absència d'influències externes com ara les xarxes socials en la representació que fan de la violència i la justícia. Com que el llenguatge verbal encara està en desenvolupament, el dibuix ofereix un canal estimulador per a la comunicació. Aquesta proposta és clau per assolir els objectius del projecte, que busquen coconstruir una justícia restaurativa pel que fa a situacions de violència. Fomenta, des de la infantesa, una cultura de les cures, el respecte i la resolució no violenta de conflictes. S'empraran metodologies lúdiques, com ara contacontes il·lustrats adaptats, dramatitzacions breus i dinàmiques com ara "dibuixem el conflicte", que faciliten el reconeixement del dany i la participació activa del grup.

Taller

Cercles restauratius: del dany, a la reparació

En el primer taller amb adolescents es perseguirà reflexionar sobre les arrels estructurals de la violència masclista a fi d'evidenciar dinàmiques de poder, control sobre els cossos de les dones* i normalització de pràctiques exercides sense consentiment, com passa amb la VGO. A través de tècniques participatives que permeten facilitar el diàleg, s'espera recollir aportacions per dissenyar un protocol restauratiu. En el segon taller, abordarem d'una manera concreta, contextualitzada i vivencial aquesta proposta, amb un enfocament de justícia restaurativa. Es prioritzaran eines com ara cercles restauratius, teatralització, anàlisi de casos, semàfors participatius i cartografies de la restauració. Aquestes dinàmiques permeten transitar del reconeixement del dany a la construcció col·lectiva de respostes reparadores per fomentar una cultura del respecte, de les cures i el consentiment.

Taller

Entre línies, espais i temps de reparació

Aquest segon taller reprèn el que s'ha treballat en el primer i s'enfoca en la restauració del dany. S'hi faran servir metodologies lúdiques i visuals que estimulin la participació activa i simbòlica del grup. A partir dels resultats del taller anterior, es proposarà el "conte sense paraules" per crear històries dibuixades sobre conflictes i possibles solucions. En aquestes produccions es faran evidents les emocions viscudes, que s'expressaran gràficament a través del "mur de les emocions". També es farà la "línia del temps dibuixada" per representar el moment anterior al conflicte, el moment del conflicte i el moment posterior al conflicte i que incorporarà "el dibuix de la pau", en què s'imaginaran maneres de reparar/restaurar el dany. Aquesta línia del temps inclourà, a més, espais de "cercles d'escolta", acompanyats d'il·lustracions i pràctiques col·lectives d'escolta i acompanyament. D'aquesta manera, es facilitarà una comprensió més profunda del dany i la construcció de respostes restauratives des de la infantesa.

Taller

Narrar, reparar, transformar: accions restauratives pel que fa a la VGO

Aquest taller s'adreça a dones* que hagin patit VGO. Busca generar un espai segur d'escolta, creació i reflexió col·lectiva al voltant de la reparació del dany. D'una banda, s'exploren maneres de fer visible la VGO. De l'altra, d'imaginar respostes restauratives a partir de les experiències. S'empraran metodologies expressives i participatives —el relat compartit, el collage emocional i el mapa corporal— que facilitin la representació de vivències difícils. Es crearan dinàmiques al voltant de preguntes clau: com anomenem el que hem viscut?, quines imatges/representacions/accions ens ajuden a sanar-ne?, com seria una reparació justa? A través de cercles de paraula i dramatitzacions simbòliques, es fomentarà el diàleg horitzontal i la generació de propostes. La tasca efectuada servirà de base per desenvolupar simulacions en realitat virtual, que funcionaran com a eines formatives per a professionals amb la finalitat de promoure una atenció més empàtica i conscient.

Taller

Memòries per a la restauració: veus grans respecte de la VGO

Aquest taller s'adreça a dones* grans per explorar el reconeixement de la VGO en vivències freqüentment silenciades per l'edat, els prejudicis i la natura-normalització de certes pràctiques. L'activitat és essencial per donar visibilitat a narratives excloses i construir memòria col·lectiva. Es treballarà en un entorn accessible, amb espais còmodes i temps flexibles, adaptats a possibles dificultats de mobilitat o atenció. Es faran servir metodologies inclusives i objectes evocadors (teixits, aromes, fotografies), eines digitals accessibles (art i enregistrament de veu) i dinàmiques sensorials (collages tàctils i mapes de records). Per facilitar el diàleg i la proposta col·lectiva, s'aplicaran tècniques com els cercles de memòria, el mural compartit i l'escolta dramatitzada, per promoure l'expressió simbòlica, el reconeixement mutu i l'inici de respostes restauratives adaptades a les seves trajectòries vitals.

“La justícia restaurativa aplicada a la VGO: presentació de resultats”

Activitat oberta

Palau Macaya

21 de maig de 2026, a les 18 h

Després d'acabar els tallers i d'un procés d'anàlisi i elaboració amb els materials generats en cada activitat, s'organitzarà una conferència per presentar els resultats obtinguts. S'adreçarà tant a públic especialitzat —professionals de l'àmbit jurídic, sanitari i del tercer sector— com a la ciutadania interessada en els temes tractats. També s'hi convidarà les dones participants, que tindran un rol actiu a l'hora de presentar els aprenentatges, propostes restauratives i protocols elaborats. La conferència inclourà exemples pràctics sobre com es poden traslladar aquestes propostes a contextos reals d'intervenció, com també orientacions per aplicar-les institucionalment. A més, s'exposarà el material simbòlic i artístic produït durant els tallers (dibuixos, objectes, relats, instal·lacions), que permetrà donar visibilitat a les experiències de VGO i reparació amb una perspectiva estètica, afectiva i transformadora.